

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

V. De tempore synodi Sirmiensis plenariæ, & de Valentis & Vrsacii venia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

liter possint, cū Ecclesia supra Petrum
ædificata promissionibus Christi nitatur
ad vincendas portas inferi,

DIATRIBA DE TEMPORE
*synodi Sirmiensis plenariæ, & de Valentis
& Ursacij venia.*

I. **D**ISSIDIUM sententiarum in con-
stituendo Sirmiensis synodi tem-
pore videtur aliquo pacto componi posse,
si recta Hilarij verbis interpretatio adhi-
beatur. Socrates ait disertè synodum il-
lam coactam fuisse post consulatum Sergii
& Nigriniani, quod anno ccccli. com-
petit. Ejus testimonio fidem habet V. C.
Petavius in suis animadversionibus ad Epi-
phanium, & in dissertatione de damna-
tione Photini. Sed quia idem Socrates
Osiij lapsum in hanc synodum Sirmiensem
conjicit, lapsus autem ille & consensus
in Arianam impietatem ab eo sene post
ipsius ad civitatem Sirmiensem relegatio-
nem, quæ anno cccclvi. competit, ex-
pressus est Constantij artibus & minis, Ba-
ronius, Socrati hac in parte adhærendo,
à Socrate ipso discedendum putavit in
constitutione temporis hujus synodi. Eam
ergo collocat ad annum qui sequitur Osiij

*Socrates libi
I. c. 24.*

relegationem, id est, ad annum trecentessimum quinquagesimum septimum. Vir clarissimus Sirmundus diatriba prima & secunda Sirmitana Baronij partes tuetur, quas juvari putat manifesto testimonio Hilarij in fragmentis, qui biennio anteriorem facit synodum Mediolanensem ipsa synodo Sirmiensi. Aliunde verò constare ait synodum illam Mediolani habitam incidere in annum **C C C L V**.

II. Auctor dissertationis, ut se his notis eximat, Hilarij verba interpretatur, & exiis probare nititur Mediolanensem synodum, quæ biennio Sirmiensem præcessit, è catholicis Episcopis fuisse constitutam, & assignandam anno **C C C X L V I I**. aliquot mensibus post Sardicense Concilium, non autem ex Episcopis Arianis fuisse compositam; cujusmodi erant illi qui Mediolanensem alteram synodum constituiebant, quæ à Constantio indicta est anno trecentesimo quinquagesimo quinto. Porrò non in eo hæret; sed ex Hilarij locum novam synodum profert Sirmiensem, quæ Mediolanensi nunc recens detecta sit biennio posterior, & ideo collocanda sub annum **C C C L I X**. quam secuta fuerit altera synodus Sirmiensis; de qua est controversia an competat anno **C C C L I**. an verò **C C C L V I I**. Quod attinet ad formam

lam Osij, existimat ille quidem in synodo quadam Sirmiensi fuisse conscriptam post effecti illius senis relegationem, circa annum cccclvii. Sed negat id factum in Sirmiensi illa plenaria de cujus tempore controvertitur. Et in hoc articulo fatetur Socratem hallucinatum fuisse, duosque conventus in eadem civitate varijs temporibus habitos permiscuisse.

III. Vapulat itaque Socrates, & incuriæ suæ dat pœnas callentissimis harum rerum & gravissimis censoribus. Non est nostrum tantorum virorum lites componere; præsertim cum nec ipsi nobis hujus causæ arbitrium detulerint, nec nos, præ tenuitate virium, illud recipere in animum induxerimus. Videtur tamen, auxilio Hilarij, veritas aliquo pacto in lucem promi posse, modò ejus vestigia preamamus. Proferam, non ipsa verba Hilarij, de quibus nulla est controversia, sed eorum sententiam, quantum quidem ego illam assequi possum. Et si qua in parte ab interpretatione quæ jam est asserta discessero, opinionem meam fulciam, & quid inde sequatur ad præsentem quæstionem, sincerè colligam.

IV. Photinus Episcopus Sirmij, quæ Illyrici occidentalis metropolis erat, Pauli Samosatani virus à Marcello Episcopo

Ancyrae, quae est provinciae Galatiae metropolis, hauserat. Ad damnandum Photinum cogitur Concilium Mediolani, cui Romanae Ecclesiae Legati interfuerunt. Damnatur haereseos Photinus. Valens & Ursacius Pannoniae & Moesiae Episcopi, Arianae factionis signiferi, qui sententia synodi Sardicensis (quae ad discutiendam Athanasij & Marcelli & aliquot Episcoporum causam iussu Principum Sardicani convenerat) à communione Ecclesiae catholicae abscissi fuerant, ab hac Mediolanensi synodo pacem & veniam exorant. Biennio elapso post conventum Mediolanensem, iterum altera synodus cogitur ad pellendum episcopatu Photinum. Conventus habitus est Romae, ut nos quidem existimamus, non autem Sirmij. Conventus huius & loci opportunitatem nacti Valens & Ursacius communionem quam Mediolani obtinuerant, quamque Iulius Episcopus Romanus approbaverat ea conditione ut Athanasij communionem amplecterentur & conflatas in eum calumnias detegerent, professione data ratam haberi libello supplici rogant, Athanasium suscipiunt, & praeterea Arianos damnant; prout altero libello, quem Mediolani porrexerant, se fecisse profiterentur. Damnati Photini à Romanis, id est

à synodo Romana , decretum ab occidentalibus , *sicut mos poscebat* , ad orientales mittitur , *non injuria extorquendi , ut nunc agitur , ad sensum* , inquit Hilarius , *sed instruendæ universorum scientiæ consuetudine*. Libellus autem Valentis & Vrsacij oblatus Iulio non statim ad orientem est delatus , sed biennio post damnationem Photini à Romanis decretam , ut testatur Hilarius ; licet post aliquantum temporis *postea quàm superiorem epistolam Romæ emisserant* Valens & Vrsacius , ut loquitur Hilarius , *ab Aquileia ad Athanasium* , epistolam alteram miserint , qua locum cum illo & ecclesiasticam communionem se habere significarint. Enimverò epistola Iulio data missa non est nisi post biennium.

V. Itaque *superioribus literis* Iulio Episcopo oblatis , *venia indulgetur , orantibus reditus ad catholicam fidem cum communionem donatur ; maxime cum Sardicensis synodi veritatem ipsæ orantium veniam literæ contineant*. Verùm *inter hæc Sirmium convenitur* , inquit disertè Hilarius , scilicet post Romanam synodum , interim dum libellus supplex Valentis & Vrsacij ad orientem mittitur. Ita enim hunc locum accipiendum ipsa narrationis series omnino cogit , ut patebit ista seriò perpendenti. Quid autem Sirmij gestum fuerit , docet

Hilarius , nempe Photinum olim reum pronuntiatum , & à communione unitatis abscissum , ne tum quidem per factionem populi episcopatu amoveri potuisse.

VI. Porrò orientales , ad quos relatio missa fuerat à Romana synodo de damnatione Photini , rescriptis suis inde occasionem arripiunt iudicium quod de Athanasio & Marcello latum fuerat in synodo Sardicensi , callidè subvertendi : quod tandem obtinuerunt in synodis Arelatensi anno ccc l i i i . & Mediolanensi anno ccc l v . coactis. Color inde quæsitus fuit quòd Marcelli magisterio Photinus perfidiam suam didicisset , in ea autem causa Marcellum nunc esse , post ipsum Sardicense iudicium , ut Athanasius ab eius communione sibi temperandum esse duxerit. Itaque locum esse , etiam ipse Athanasij exemplo , rem Sardicæ iudicatum retractandi. Excipit tamen Hilarius rectissimè Athanasij factum reprobari nullo pacto posse , neque cum Marcelli communioni adhæsit , synodi Sardicensis auctoritatem secutus , quæ calumniam creatam Marcello ob libri cuiusdam sinceri editionem discusserat , neque cum ab eius communione recessit ob novas suspiciones post synodum exortas , maximè cum Marcellus ipse abstinerit Ecclesiæ ingressu

gressu & se ipsum abdicarit sine synodi auctoritate. Quòd ultimum adjectum puto ne Athanasius in alienæ diœceseos limites irrupisse videretur, Marcellum Ancyranum Galatiæ Metropolitum, quæ provincia erat Asiænæ diœceseos, non autem Ægyptiacæ, non solùm communionem suam excludendo, quod ubique fieri poterat, sed Ecclesiæ Ancyranæ ingressu prohibendo, etiam absque ulla synodalis conventus auctoritate.

VII. Superest ut eum articulum, qui disputationis erit cardo, liquidò explicem, scilicet Photinum secunda vice in Romana synodo, non verò in Sirmiensi nunc recens excogitata, post Mediolanensem fuisse damnatum; vel si cautiùs loqui velimus, in priore quidem synodo, jam damnato Photino, in Romana de primæ sententiæ executione disceptatum. Id sanè ex ipsis Hilarij verbis mihi videor conficere, duplici argumento. Vnum est quòd Ursacius & Valens referantur ab Hilario *hujus synodi opportunitatem* nacti, Romanæ plebis Episcopum adivisse, & deprecatos esse ut per veniam in communionem admitterentur, Iulium ex Concilio veniam, quam orabant, impertivisse. Nempe frustra commendaretur captata synodi opportunitas, ut Iulius adiretur,

L

nisi Romæ coactam interpretemur ; maximè si tanto intervallo à Roma coacta fuisset, videlicet Sirmij in Pannonia, ut asseritur. Julius verò illos communioni restituit ex Concilio, inquit Hilarius, id est, de Concilij sententia. Ita enim scribendum & intelligendum puto. Secundum argumentum desumitur ex istis Hilarij verbis, Photini hæresim à Romanis damnatam fuisse, id est, à synodo Romana, de qua agebat ; præsertim cùm ad synodum Mediolanensem nisi per vim apertam referri non possint. Quod tamen vir clarissimus sibi persuasit, eo prætextu quòd Legati Ecclesiæ Romanæ ei synodo Mediolanensi interfuissent ; quia sola Legatorum præsentia id obtinere non potest ut damnatio Photini profecta à Romanis esse videatur.

VIII. Vidit ante nos V. C. Sirmondus hoc loco de Romana synodo sub Iulio habita tractari : sed quos nos perpensis verbis auctoris probavimus, id ille secundo superiori argumento & præterea conjectura quadam tuetur, quam trahit ex expistola Liberij Papæ relata ab Hilario in fragmentis ; qua Episcopis orientalibus rescribit se literas eorum accepisse ad Iulium decessorem suum scriptas, *de nomine Athanasij & ceterorum factas, in-*

quit ille. Et subdit se Presbyteros urbis
 Romæ Lucium, Paulum, & Helianum è
 latere suo Alexandriam ad Athanasium
 Romam evocandum direxisse; ut quod
 Ecclesiæ disciplina exigit, in eum statue-
 retur. Porro renuentem Athanasium alie-
 num fecisse à communione sua & Eccle-
 siæ Romanæ & à consortio literarum ec-
 clesiasticarum. Hæc est sententia Liberij.
 Vnde colligit vir clarissimus orientalium
 Episcoporum literas, Iulio directas, eas
 videri quarum mentio injecta est ab Hi-
 lario cùm astutiam illorum in rescribendo
 occidentalium relationi de Photini dam-
 natione planissimè detegit, & Athana-
 sium iterum in iudicium trahendi, sub
 colore communionis Marcello denega-
 tæ, propositum insectatur. Tamen ut li-
 bere promam quod sentio, literæ istæ
 orientalium non pertinent ad rescriptio-
 nem cuius meminit Hilarius; tum quòd
 in his apertè accusatur Athanasius & *γυμνή*
κεφαλή, ut patet ex verbis Liberij, cùm
 tamen apud Hilarium clanculùm & per
 insidias sub nomine Marcelli rescripto
 orientalium peteretur; tum quòd tem-
 poris ratio non patitur ut tot annis dilata
 fuerit responsio, scilicet ab anno CCCXLIX.
 qui est annus synodi Romanæ, usque ad
 annum CCCLIII. qui est primus sedis

Liberij. Nolim autem hanc epistolam Liberij alio tempore ab eo scriptam censerè quàm cùm vi & minis Constantij cessit & Athanasij repetitæ damnationi consensit: ad quam rem cùm sibi viam pararet, totam illam tragœdiam à capite arcessivit, orientalium querelas ad Iulium commemorans & legationem quam ipse Liberius longo pòst intervallo ad Athanasium miserit, qui contumacia sua negationem communionis videatur provocasse. Narratione hoc modo instituta solvetur nodus quem Nicolaus Faber in præfatione ad Hilarij fragmenta dignum ornatissimo analium ecclesiasticorum conditore putat, & facilè componentur ista quæ sunt in speciem pugnantiã; nempe Liberium professum esse epistola luculenta apud Hilarium se damnationi Athanasii assensum præbere nolle, & tamen ei communionem suam denegare epistola ista quam tractamus.

IX. Inspiciendum nunc est ad quem annum referenda sit Romana synodus. Sub Iulio habitam testatur libellus ab Ursacio & Valente illi oblatus. Porrò cùm V. C. Petavius apertissimè probet, ex Athanasio, reconciliationem Ursacij & Valentis contigisse superstitè Constante Imperatore, qui xv. Kalendas Februarij

anni ccc l. interremptus est, sanè dicen-
 dum est Romanam synodum sub finem an-
 ni ccc x l i x. collocandam ante obitum
 Constantis, ubi reponit ille suam novam
 synodum Sirmiensem. Planè de illo ca-
 pite dubitari non potest, cùm restitutio
 Ursacij & Valentis, non solùm illa quæ
 decreta est in Mediolanensi synodo, sed
 plena & integra communionis cum Ec-
 clesia Romana restauratio, peracta sit an-
 te obitum Constantis. Quod evincitur,
 non solùm ex Athanasij loco à viro clarif-
 simo prolato, sed etiam ex epistola Osij
 ad Constantium Imperatorem. *Cur tole-
 ras, inquit, Valentis & Ursacij criminatio-
 nes, cùm professi fuerint scripto se calumniam
 fecisse? Id enim confessi sunt, non per vim, ut
 ipsi causantur, cùm nulli milites adessent, &
 frater tuus nesciret, ὅτι εἰδότες ἦ ἀδελφοῦ σου.*
*Nihil enim tale sub ipso agebatur qualia nunc
 fiunt; sed illi ultrò Romam venerunt, & coram
 Episcopo Presbyterisque ibi presentibus scrip-
 tum dederunt, quum priùs pacificam epistolam
 ad Athanasium dedissent. γράσαντες πρώτου
 τῷ Ἀθανασίῳ φιλικὴν καὶ εἰρηνικὴν ἑπιτολίω.*

*Epistola Osij
 apud Atha-
 nasium in
 epist. ad So-
 litarie pag.
 637.*

X. Biennio præcessit Romanam syno-
 dus Mediolani habita ut in Photini cau-
 sam inquireretur, quemadmodum disertè
 docet Hilarius. Numerosior esse sy-
 nodum oportebat, cùm de statu metro-

politani Episcopi & de causa fidei ageretur. Itaque & Italicae diocesis, cuius caput erat Mediolanum, & Illyricanae, ex qua erat Photinus, & Urbicariae seu Romanae dioceseos affuisse Episcopos non est dubium; cum Ecclesiae Romanae Legatos huic synodo Mediolanensi astitisse restetur Hilarius, & celebratam fuisse praesentibus Romanae Ecclesiae Presbyteris doceat epistola synodi Ariminensis. Praesentibus inquam Romanae Ecclesiae Legatis, non autem Constantino praesente, ut se habet lectio epistolae Concilij Ariminensis apud Hilarium, quae laborat interpunctione. Itaque sensus restituetur, ut idem cum eadem epistola ab Athanasio & Socrate relata significet, si interpunctio ponatur post haec verba, *Ecclesiae Romanae Constantino praesente in hoc, cum magno examine fuisset conscriptum, quod tenens, baptizatus ad quietem Dei commigravit, nefas putamus inde aliquid mutilare.* In hoc, id est, in Nicæno tractatu, cuius meminit superius. Sanè conventum istum Mediolanensem catholicorum Episcoporum fuisse rectè probat V. C. Petavius, tum ex Legatorum Romanae Ecclesiae praesentia, tum ex verbis Hilarii, qui docet satis liquido in ea synodo Arianam haeresim proscriptam fuisse; tum praecipuè quòd Vria-

cius & Valens, qui à Sardicensi synodo abstenti fuerant, rogata venia in gratiam recepti sunt; ut docet epistola synodi Ariminensis, & ipse libellus oblatus Iulio ab Ursacio & Valente apud Hilarium. Itaque cum apertissimè constet Mediolanensem hanc synodum & Romanam habitas esse post synodum Sardicensem & ante obitum Constantis, id est, ab anno CCCXLVII. ad initium anni CCCL. & Mediolanensis biennio Romanam præcedat, necessariò sequitur primam cadere sub finem anni CCCXLVII. aut exordium CCCXLVIII. Romanam verò in annum CCCXLIX. desinentem.

XI. Hic gravis quæstio, quæ viros doctissimos exercuit, non est dissimulanda. Auctor enim diatribæ, fultus Hilarii testimonio & ipso libelli supplicis ab Ursacio & Valente porrecti exemplo, veniam & Ecclesiæ pacem à Iulio Papa impetrasse ambos illos hæreticorum duces ab errore resipiscentes docet. Vnde robustè colligere se putat eos non fuisse restitutos in synodo Mediolanensi quæ biennio præcesserit pacem illis à Iulio datam. Quare sibi persuadet per errorem hujus reconciliationis Mediolani peractæ mentionem factam in epistola synodica Concilii Ariminensis. Auctor dissertatio-

nis excipit frustra injici suspensionem mendicantem in ea epistola, quæ totidem verbis descripta sit ab Athanasio, Socrate, Theodoro, Sozomeno, & cujus synopsis referatur in fragmentis Hilarii; ubi patres testantur Ursacium & Valentem veniam scripto petivisse & impetrasse, ea verò gesta fuisse cum Mediolani conventus synodi haberetur presentibus Romanæ Ecclesiæ Presbyteris. Idem omnino testari ait Liberium Papam in colloquio quod illi cum Imperatore Constantio intercessit, quod refert Theodoretus. Cur autem repetita fuerit illa reconciliatio, rationes à scriptoribus non esse memoriæ proditas, ut nec multorum eventuum de quibus dubitare sit nefas.

Lib. 2. c. 16.

XII. Mihi autem videtur nihil novum aut insolens in restitutione communionis Ursacii & Valentis accidisse, sed omnia rite & secundum canones peracta. Duo isti adolescentes imperiti, ut loquitur Concilium Sardicense, debebant in occidentis imperio, sub principatu Constantis Principis. Occidentalium Episcoporum sententia dejecti erant, non solum à communionem Ecclesiæ, sed etiam à sedibus suis. Relatio synodi ad Constantem facta fuerat, ut executioni mandanda curaret quæ decreta fuerant Sardicæ. Quid age-

rent Ursacius & Valens, ut periculo sedium amittendarum defungerentur, quàm ut statim restitui in communionem postularent, deposita hæresi? Id verò consequi non poterant alibi quàm in numerosa Episcoporum synodo, ex præscripto canonum. Ideoque synodi Mediolanensis oportunitatem nacti, libello suo Ariam hæresim ejurant, Ariumque & ejus satellites anathematizant; ut ipsimet fatentur in libello quem deinde obtulerunt Iulio. Synodus eis pacem Ecclesiæ indulgit, & sententiæ adversus eos in Sardicensi Concilio latæ gratiam fecit; ut docet epistola synodica Concilii Ariminensis. Restitutio illa communionis accepta fuit Iulio Papæ: qui hac de re certior factus, juxta synodi Mediolanensis decretum communionem suam illis impertivit. Quod fatentur his verbis in libello oblato Iulio: *Maximè cum sanctitas tua, pro insita sibi benevolentia, errori nostro veniam fuerit dare dignata.*

XIII. Veruntamen id unum videtur Iulius ab iis exegisse, ut Athanasii communionem amplecterentur, de quo iudicium tulisset Sardicensis synodus, & ut omnibus scripto testarentur se per calumniam accusationes in Athanasium intendisse. Ægrum illis erat scripto sibi calum-

nia notam inurere. Itaque literis suis eos convenit Iulius ut starent promissis. quod illi se proxima quaque die impleturos epistola sua significarunt. Cùm autem tempus traherent, & in eas angustias se redactos viderent ut à communione Ecclesiæ projiciendi forent si longiores moras necerent, occasione synodi Romanæ usi, Iulium adeunt, & scripto profitentur sibi falsò suggesta fuisse ea crimina quorum reum Athanasium fuisse docuerant. Itaque se Athanasii communionem amplecti. Hæc est libelli Iulio oblatis sententia, ut patebit si quis verba rectè perpenderit. *Quoniam constat nos antehac multa gravia de nomine Athanasii Episcopi literis nostris insinuasse, atque literis sanctitatis tuæ conventi, (lege conventos) ejus rei, de qua significavimus, non præstitisse rationem, profitemur apud sanctitatem tuam cunctis presentibus Presbyteris fratribus nostris omnia que antehac ad aures nostras pervenerunt de nomine prædicti, falsa nobis esse insinuata, atque omnibus viribus carere, atque ideo nos libentissimè amplecti communionem prædicti Athanasii, maximè cùm sanctitas tua, pro insita sibi benevolentia, errori nostro veniam fuerit dare dignata.*

Athanas.
Apol. 2.

XIV. Tamen non est prætermittendum, è versione Athanasii, apud quem

libellus iste Græcè perscriptus habetur, alium sensum educi posse, scilicet Valentem & Ursacium pacem quidem adeptos Mediolani, Ario anathematizato, sed ab Athanasij communione se suspendisse intra certum tempus, quo fidem facerent eorum criminum quæ Athanasio objecta fuerant; conventos autem à Iulio, non potuisse implere probationem cui se astrinxerant; ideoque cùm viderent aut cadendum à communione Ecclesiæ aut communicandum Athanasio, professionem suam obtulisse Iulio; qua testantur falsò sibi suggestum fuisse contra Athanasium, & ejus se communioni adhærere velle. *ἡ ἀπολογία γὰρ οὐκ ἐδιδόσα μὲν ὅτι ἠδυνήθημεν λόγον ἀποδοῦναι.*

XV. Sed parum interest quo pacto ista explicentur, cùm ex utraque interpretatione id liquidò constet, veniam illis fuisse concessam Mediolani ea conditione ut aut Athanasium reum peragerent, aut calumniam passum esse faterentur, & hoc casu communionem ejus amplecterentur delatores. Quod ultimum cùm fecissent scripto, calumniæ suæ pœnitentes, plena illis, pura, & integra restitutio absque conditione est indulta. Hoc est quod urget Hilarius, dum scribit in fragmentis eis reditum ad catholicam fidem cum com-

munione donatum. Si enim hæc verba rigidè acciperentur, quasi tunc primùm in Ecclesiam recepti fuissent, pugnarent non solùm cum epistola synodi Ariminensis, quæ veniam & pacem concessam Mediolani fatetur, sed etiam cum hoc libello, quo nulla venia nunc de novo petitur, sed jam fuisse ante hunc libellum concessa ostenditur. Quod etiam versio Græca liquidò exprimit: ἡ θεοσέβεια σου καὶ τὸ ἔμμενον αὐτῆς καλοκαγαθίαν τῆ πλάνης ἡμεῶν κατηξίωσε συγγνώμην δοῦναι. Itaque non est quòd viri docti non liquere dicant cur venia semel indulta Valenti & Ursacio in synodo Mediolanensi, iterum indulgeatur in synodo Romana; cùm ea quæ sub conditione concessa sunt, eveniente conditione possint & debeant iterum purè concedi, vel, si mavis, confirmari.

Lib. 2. c. 16.

XVI. Porrò Liberius in colloquio apud Theodoretum docens Valentem & Ursacium libellos in synodo dedisse quibus veniam rogabant ob ea quæ in Mareote provincia per calumniam eremodicio judicio seu ex una parte ἐκ μονομερεῖς confecta fuerant, non debet accipi de synodo Mediolanensi, sed de synodo Romana, ubi calumniam criminum Athanasio objectorum nunc primùm profitentur, cùm in synodo Mediolanensi solùm Arianae hæ-

refi renuntiassent, ut patet ex lectione libelli Iulio oblato sub finem. Liberius autem falsitatem accusationis delatæ adversus Athanasium explicat, non iis verbis generalibus quæ concepta sunt libello, sed ἐξηγητικῶς, potiori capite illius accusationis indicato, nempe fabula Mareotica. Hic, per occasionem, veram lectionem restituo in libello Vrsacij & Valentis: *Profitemur etiam quòd sit aliquando nos orientales voluerint vel idem Athanasius malo animo ad causam vocare, citra conscientiam tuam non adfuturos.* Legendum enim, vel idem Eusebius, è versione Græca Athanasij. Vis autem professionis in eo consistit, quòd his verbis renuntiant synodis orientalium, & se cœtibus occidentalium adjungunt, licèt Illyriciana diœcesis, in confinio orientis & occidentis posita, sibi liberum existimaret eligendi quas vellet partes, ut docemus alibi accuratè.

XVII. Si cui autem hæreat scrupulus cur non longo tempore à synodo Sardicensi altera synodus Mediolani indicatur, poterit eximi facili negotio, si perpendamus tribus de causis eum conventum necessarium fuisse. Prima est ut decreta synodi plenariæ nota fierent synodis particularibus cura & studio Metropolitanarum & Exarchorum, præcipuèque Ro-

Athanas.
apol. 2. pag.
776.
Eusebius
jam tum obierat. Itaque Eusebii ibi sumitur pro eo quod Græcis dicitur, οὐκ ἐστὶν Εὐσεβίου.

mani Episcopi diligentia. In eum itaque finem statim post Concilium œcumenicum provinciales synodi cogebantur. Secunda causa quæ nunc copiosorem solito synodum requirebat fuit diffidium illud orientalium Episcoporum qui Sardica discesserunt, & Sardicensis synodi nomine ad Imperatores Constantium & Constantem & ad universas Ecclesias literas dederunt. Itaque ut huic vulneri mederentur Episcopi occidentales, opus illis fuit auctoritate Constantis Imperatoris, qui Mediolani residebat, quò nostri se transtulerunt, & synodum habuerunt in eadem urbe, ut turbis excitatis ad impediendum reditum Athanasii præstò esset auxilium & consilium occidentalium. Tertia causa, eaque gravissima, fuit damnatio Photini; quæ non poterat peragi nisi in majore & numerosiore Episcoporum synodo. Hæc est enim prima Photini damnatio, ut disertè docet Hilarius in fragmentis, dum ait Marcellum communionem Athanasij privatum post synodum Sardicensem *anteriore tempore quàm Photinus arguitur*. Vt hinc pateat & paulò post synodum Sardicensem Athanasium (qui caput istud, admissi in communionem Marcelli, valde urgeri videbat ab orientalibus qui Sardica discesserant) à

sua communione separasse Marcellum ante reditum in orientem, & in synodo Mediolanensi damnatum primò fuisse Photinum; etsi, repetito iudicio, in Romana synodo, & postea in Sirmiensi, sit confectus Photinus. Et sic Athanasius, exemplo communionis à se denegatæ Marcello, præbuit auctoritatem iis quæ gerenda erant in Photinum, ut loquitur Hilarius, cujus mentem breviter expressimus. Itaque menses aliquot necesse est intercessisse inter Sardicense & Mediolanense Concilium. Neque enim biennium illud Hilarii per momenta est computandum, sed benigniùs, ut partem utriusque anni, primi & secundi, complectatur.

XVIII. Ad Photini damnationem quod attinet, discedere non possum ab Hilario quin existimem in Mediolanensi synodo primò fuisse decretam; maximè cum epistola synodica Concilii Sardicensis orientalium, etsi debacchetur contra Marcellum ob novam hæresim ab eo promulgatam, recenseatque ejus condemnationem in synodo Constantinopolitana sub Constantino Principe, Photini Episcopi à præceptore Marcello seducti vel etiam damnati ne verbum quidem faciat. Itaque Severo non est fides adhibenda, qui damnatum cum Marcello Photinum

*Athanas. in
lib. de sy-
nod. p. 896.*

scribit; nisi quatenus per consequentiam in auctore damnata hæresis, præjudicio quodam damnata est in discipulo. Quod attinet ad secundam Antiochenam synodum, cujus confessio refertur ab Athanasio, in ea perstringitur ambiguè Photinus sub nomine Scotini, quasi eadem cum Marcello sentiret, & severè anathema profertur in impietatem illam cujus suspitione jam tunc laborabat Photinus. Sed prima Photini damnatio directis verbis in eum ut manifestum hæreticum concepta tribuenda est synodo Mediolanensi. Nisi malimus faciliùs ita Hilarium cum synodo Antiochena componere ut prima damnatio, quæ Photino sit inflicta in occidente, pertineat ad synodum Mediolanensem, qui jam fuerat damnatus in oriente à synodo Antiochena sub Constantio. Ut recta sit Epiphaniï correctio quam vir clarissimus in suis animadversionibus protulit; nec est quòd ejus emendationis eum poeniteat.

XIX. Sed ut redeamus ad synodum Mediolanensem, laudanda est V. C. Sirmondi observatio: qua posita, dejicitur è præsidio alter vir doctissimus quod ad synodi istius assertionem validum existimabat. Petitum illud erat ex epistola Liberii Papæ ad Constantium, qua Pontifex testatur

testatur Demophilum, Macedonium, Eudoxium, & Martyrium Episcopos ante annos octo Mediolani sententiam Arianoluisse damnare & iratis animis è Concilio exivisse. Etenim si scripta ponatur epistola anno **CCCLIV.** ut censuit Baronius, non autem **CCCLV.** ut putabat vir doctus, demptis annis octo incidet conventus ille Mediolanensis in annum **CCCXLVI.** qui synodum Sardicensem antecessit; cujus Concilij epistolæ synodicae ab Arianis editæ Demophilus ille, Macedonius, & Eudoxius subscripserunt post discessum à Mediolano, quò se contulerant ab orientalibus Episcopis ad Constantem missi ut Athanasii damnationem tuerentur. Tamen non est omittendum, eundem virum clarissimum in sua diatriba alienam sententiam affingere Hilario, cum existimat damnationem Photini in Concilio Mediolanensi, ab Hilario commemoratam, trahendam ad Concilium illud Mediolanense quod coactum fuit anno trecentesimo quinquagesimo quinto. Certum quidem est ex epistola illius synodi prolata à Baronio damnatos ibi fuisse Marcellum, Photinum, & Athanasium. Sed hic conventus Arianorum fuit; ut omnes fatentur, & docet ipsa Athanasii damnatio. At verò conventus

M

Mediolanensis, de quo Hilarius, confatus erat ex Episcopis catholicis, & habitus fuit anno cccxlvii. ut superius est demonstratum. Itaque duplex synodus Mediolanensis statuenda est in qua Photinus damnationem exceperit. Prima est Hilario dicta, ex Episcopis catholicis composita, & coacta anno trecentesimo quadragesimo septimo. Altera est Arianorum synodus anno ccclv. qui damnationem Athanasii cum Photino conjungunt. Quod Hilarius sine exprobratione non prætermisisset, si ejus fecisset mentionem.

XX. His positis, restat ut inquiremus in tempus synodi Sirmiensis quæ coacta est ad damnandum Photinum. Vir iste & facundiæ nomine commendabatur, & flagrantissima gratia valebat apud Principem. Itaque magno conatu opus erat ut à sede pelleretur. Imò verò ut regulis quæ tunc obtinebant adhæreamus, cum fidei causa ageretur, necesse erat orientis Episcopos in unam sententiam conspirare cum occidente ut hæresis profligata censeretur. Itaque relatione decreti adversus Photinum missa ab occidentalibus in orientem ex more, ut docuit Hilarius, quid erat reliquum nisi ut jussu Constantii Imper. orientales Sirmium se confer-

rent, ut damnatione Photini suffragiis tot
Episcoporum confirmata, hæresis con-
foderetur? Sanè Concilium illud Sirmien-
se ex orientalibus Episcopis conflatum
fuit, ut scripsit Hilarius, seu, si mavis lo-
qui cum Vigilio, ex toto oriente. Ex ea
sanè satis eleganti conjectura sequitur non
longo intervallo temporis abfuisse syno-
dum Sirmienssem à synodo Romana, un-
de profecta fuerat relatio ad orientales.
Hoc etiam apertè docet Hilarius, dum
ait: *Verum inter hæc Sirmium convenitur.*
Quanam autem esset horum verborum
sententia superiùs diximus. *Inter hæc*, id
est: Dum libellus Vrsacii & Valentis mit-
titur in orientem, & orientales literis
suis res Sardicæ judicatas per insidias re-
fricare conantur sub prætextu damnatio-
nis Photini & communionis Marcello de-
negatæ ab Athanasio.

XXI. Constituatur ergo Romana sy-
nodus, ut antea dixi, in anno trecentesi-
mo quadagesimo nono. Poterit haberi
synodus Sirmiensis, ex mente Hilarii, an-
no ccc l i. quæ est Socratis & viri clarif-
simi assertio. Reclamat ille tamen, & sy-
nodum Sirmienssem Hilarii aliam à Sir-
miensi Concilio orientalium omnino esse
pertendit, hac præcipuè ratione quòd in
isto Photinus exauctoratus est, ut docent

Sozomenus & ceteri historici, in illa verò testatur Hilarius populi tumultu id effectum ut episcopatu amoveri non posset. Hoc argumento tantum abest ut dimovear à mea sententia, quin potius inde illi fulciendæ subsidium petam. Etenim certum est, ex Epiphanio & Sócrate, damnatum Photinum, ex more illius seculi à synodo ad Imperatorem provocasse. Constantius dedit iudices ex aula. In eo autem magistratum confessu Basilius Ancyranus à synodo delectus ut causam communem ageret, postquam diù cum Photino verbis conflixisset, hominem disputatione oppugnavit; qui victus, in exilium est actus. Itaque superest locus conciliandi Hilarii cum Sozomeno, hac ratione. Photinus damnatus est in synodo Sirmiensi; sed populo per seditionem intercedente, & Episcopo damnato ad Principem provocante, iudicium non est executioni demandatum. Tamen iudicium à Principe datorum sententia Photinus meritas hæreseos & impudentiæ poenas dedit, in exilium actus.

XXII. Hoc jacto fundamento, profligata est altera quæstio de fidei formula ab Osio subscripta terrore, minis, & verberibus coacto, ut ipse moriens professus est, teste Athanasio; qua ut

concordiæ inter dissidentes Episcopos ratio iniretur, οὐσία, ὁμοούσιον, & ὁμοιούσιον recitentur, tamquam vocabula à scripturis non deprompta. Tempus hujus formulæ cadit in annum cccclvii. ut consentiunt omnes. Ergo non fuit edita in synodo Sirmiensi quæ coacta fuit contra Photinum anno trecentesimo quinquagesimo primo. Et hic Socratem hallucinatum fuisse, qui contrarium scribat, sanè fatendum est.

XXIII. Equidem Sirmii conceptam fuisse illam formulam in altera Episcoporum Illyricianæ diœceseos & aliorum qui aderant in comitatu Principis synodo docet ipsum formulæ exordium. *Quoniam de fide deliberationem aliquam fieri placuit, diligenter omnia tractata sunt, & inquisita Sirmii, presentibus Valente & Ursacio ac Geminio ac ceteris.* Valens erat Mursæ in Mœsia Episcopus, Ursacius Singiduni in Pannonia, Germinius Sirmii. quæ civitates sunt in Illyriciana diœcesi. Ergo in synodo Sirmiensi editam fuisse blasphemam Osij formulam dicendum erit cum Hilario, Phœbadio, & Vigilio. Frequentes erant illa ætate synodi; ut in eo hærendum non sit quòd plures in eadem civitate intra breve tempus synodos coactas fuisse legamus. Itaque in conventu

Sirmiensi, non illo plenario totius orientis, sed Illyricianæ diœceseos, expressa fuit Osi formula. Quod adeo apertè docet Hilarius ut ejus testimonium nulla cavillatione possit eludi. Etenim recitata fidei formula edita in synodo Sirmiensi coacta contra Photinum, recenset alteram formulam blasphemiam apud Sirmium per Osum & Potamium conscriptam. De hac secunda formula ait disertè *eam non olim tunc cum Photinus episcopus dejectus est conscriptam esse.* Quo quid apertius ad hanc rem dici potest?

*Hilar. in
lib. de Syn-
od.*

X X I V. Nobilis autem & elegans est illa viri clarissimi observatio, qua evincit in synodo Sirmiensi plenaria orientalium Episcoporum non fuisse conceptam Osi formulam, ex eo quòd Basilus Ancyranus ejus synodi ferè princeps non passus fuisset ejus formulæ interpolationem, (quæ illum latere non potuisset, utpote quæ Principis Constantij minis sit exorta) cum tantis animis eam formulam à Constantio revocari, coacta in eam rem synodo Ancyrana, petiverit statim atque in orientem ecclésiæ illius Osianæ cognitio penetravit. Imò verò non adeo obnixè postulasset ea quæ Sirmij decreta fuissent confirmari, nulla habita exceptione, si eodem tempore perfidia

Osianæ formula Sirmij fuisset ab Episcopis concepta.

SYNOPSIS
CHRONOLOGICA.

SYNODUS Mediolanensis, cujus meminit An. 346.
Liberius.

Synodus Mediolanensis conflata ex Episcopis catholicis, in qua damnatur Photinus, & Valens & Ursacius in communionem recipiuntur. Ex Hilario in fragmentis & epistola Synodica Concilij Ariminensis. 347: aut 48.

Synodus Romana sub Iulio, in qua Valens & Ursacius communionem Athanasii amplectuntur, & de Photini expulsionem tractatur. Apud Hilarium in fragmentis. 349.

Synodus Sirmiensis plenaria, ubi Photinus ab orientalibus condemnatur; cujus meminit Hilarius in fragmentis, qui eam constituit biennio post synodum habitam sub Iulio, è Socrate. 351.

Synodus Mediolanensis Arianorum, in qua Photinus, Marcellus, & Athanasius damnantur. 355.

Synodus Sirmiensis Illyricianæ diœceseos, in qua Osius subscribit formulæ ab Ursacio & Valente prolata. 357.

